

”Singalesiska är ett vackert men krångligt språk”

Hanna och Sandhya lär sig sitt förlorade språk

Det började med att några Sri Lanka-intresserade i Göteborg ville lära sig singalesiska. Man började äta lunch tillsammans, skaffade Say it in Sinhala och pluggade sig gemensamt fram genom boken, kapitel för kapitel.

Visserligen tog man inte studierna på något blodigare allvar, men det blev onekligen ett lyft när språkcirkeln fick kontakt med några studenter och doktorander från Sri Lanka som läste vid Göteborgs universitet.

I dag fungerar en ung singalesiska, anställd vid universitetet, som lärare. Någon läroplan eller några läxor har man inte utan man samtalar och skriver ner meningar. Ofta arbetar man utifrån något tema, typ ”idag går vi på café” eller ”nu ska vi handla grönsaker”.

En av dem som varit med från början är **Camilla Orjuela**, freds- och utvecklingsforskare vid Göteborgs universitet och skribent i SYDASIEN. (Camillas avhandling om fredsarbetet på Sri Lanka anmäldes i nr 2/2005).

Det är genom henne jag först hör talas om cirkeln och dessutom om att två unga adopterade från Sri Lanka är med i den. Och så kommer det sig att vi träffas för en pratstund på ett av Göteborgs caféer – förutom Camilla och jag själv också **Hanna Ericson** och **Sandya Lang**. Till saken hör att min egen tjugotvååriga son är från Sri Lanka, och inte minst detta faktum gör mig nyfiken på att höra Hanna och Sandya berätta om kontakten med det ”förlorade” språket, språket de skulle ha talat om de inte hade kommit till ett land långt borta från Sri Lanka.

Personliga band till landet

Båda är födda under den tid då det kom som allra flest adoptivbarn från Sri Lanka till Sverige. Hanna är tjugosju år gammal. Uppvuxen i Osby i norra Skåne, arbetar

hon nu som fritidspedagog i Göteborg. Sandya är tjugofyra, från Uddevallatrakten, och läser utveckling och internationellt samarbete vid universitetet. Hanna blev adopterad som tvååring tillsammans med sin ett år yngre bror, Sandya när hon var sex månader gammal – i båda fallen genom organisationen Sri Lanka Barns Vänner.

Sandyas familj utökades senare med en pojke, också han från Sri Lanka. Vad som är speciellt för såväl Hanna som Sandya är att de har kontakt med släktingar på Sri Lanka, och med det starkare personliga band till landet än exempelvis ett hittebarn skulle ha haft. ”Det känns bra att ha ansikten därnere”, som Hanna uttrycker det. Säkert har det också inneburit en viktig drivkraft att lära sig singalesiska.

Sri Lanka har länge haft en plats i medvetandet hos Hanna och Sandya. På sitt rum hade Hanna redan som liten en Sri Lanka-hylla med små träelefanter och Buddhafigurer, snäckor och liknande, och den hyllan har med åren bara vuxit i omfång.

När tjejerna blev äldre kom båda att skriva uppsats om Sri Lanka. I gymnasiet jämförde Hanna singalesisk och indisk musik, dans och konst, och på universitetet skrev Sandya en B-uppsats om problem i det långsiktiga arbetet med katastrofbistånd till olika u-länder (med Sri Lanka som ett av exemplen).

Härom året reste hon till Indien och såg där dansuppsvisningar och filmer som hon tyckte mycket om. Väl hemma provade hon själv på att dansa indisk tempeldans, av ett slag som praktiseras även på Sri Lanka, och kände att hon i och med detta tagit ett viktigt steg mot att bejaka sitt ursprungslands kultur.

Hanna och Sandya hade stöd av sina svenska adoptivföräldrar när de först kontaktade släktingarna på Sri Lanka. Rent praktiskt fick Hanna dessutom hjälp av Sri Lanka Barns Vänner, medan Sandya hade en adress i sina adoptionshandlingar som hon kunde skriva till. Hanna var sexton år

gammal när hon tog kontakt, Sandya arton. Vid det här laget vet deras anhöriga om att Hanna och Sandya lär sig deras språk och ser en möjlighet att fördjupa kontakten – och att slippa formulera sig på engelska.

Numera skriver Sandyas syskon, en storebror och två storasysstrar, sina brev direkt på singalesiska. Men singalesiska är inte helt lätt att lära. Det är visserligen ett vackert språk, tycker Sandya, och att uttala orden är inte så svårt.

Men grammatiken är desto krångligare, med många böjningsformer även i talspråket – vilket i sin tur avsevärt skiljer sig från det skrivna språket. ”Man kan kanske bara använda språket till slakten”, konstaterar Hanna.

Avslöjar sig som adopterad

Å andra sidan hoppas båda att ökade språkkunskaper ska bidra till att utveckla ”Sri Lanka-sidan” hos dem och öppna landet även utanför slakten. På Sri Lanka avslöjar man sig visserligen snabbt som adopterad men många singaleser verkar likafullt ha svårt att förstå att den som är adopterad kanske inte talar singalesiska alls.

Bara att slippa tolkar och att ständigt behöva redogöra för Sverige, att själv kunna köpa en bussbiljett vore värt mycket. Överhuvud att kunna bli bemötta på ett annat, mer naturligt sätt än vad som hittills varit fallet.

Här inflikar Camilla att hon för sin del undrat över de korthuggna, allt annat än in-

Hanna Ericson och Sandya Lang adopterades från Sri Lanka i början av 1980-talet. Båda har börjat lära sig singalesiska. Det underlättar i kontakten med deras släktingar i Sri Lanka.

tjejer och inte två killar eller en av vardera könet.

– Onekligen är det fler flickor som adopterats bort, framhåller Hanna, fler som blir ”övertaliga” enligt hemländernas sätt att se på saken. Annars är tjejer överlag förmodligen mer intresserade av u-länder än killar, påpekar Sandya, medan killar kanske är så fokuserade i valet av utbildning att de inte ägnar lika mycket tid åt ularsengagemang.

I nätverket och i Forum för Adopterade utgörs majoriteten av tjejer, vilket givetvis inte betyder att killar helt saknas. I Göteborg är dock kvinnodominansen stor, såväl i fråga om nätverket som Forum.

”Egentligen är det synd att man har förlorat möjligheter på Sri Lanka”, säger Sandya men tillägger att hon i gengäld vunnit många möjligheter här i Sverige.

Lika sina adoptivföräldrar

Hon själv adopterades samtidigt med en grupp barn som skingrades åt olika håll i Sverige – Piteå, Kalmar, Malmö och så vidare. Hon har hållit kontakten med flera av barnen och kunnat konstatera hur fascinerande lika sina svenska adoptivföräldrar de har blivit.

Under årens lopp tycker sig Sandya dessutom ha märkt att hennes svenska vänner gärna vill understryka ”det svenska” hos henne, att det inte ”märks” att hon är adopterad från ett annat land. På högsta-diet hade hon emellertid många invandrarvänner och där förhöll det sig snarare tvärtom: hon räknades som en i den etniska mångfalden, något som på sätt och vis kändes befriande för Sandya.

Men i själva verket består identiteten av ett både-och. Att en adopterad vill veta mer om sina rötter på Sri Lanka, betyder inte att de svenska rötterna är ointressanta. I det sammanhanget känns det egna namnet som en synnerligen viktig del av identiteten. Många adopterade får nya namn när de kommer till Sverige; Hanna hette tidigare ursprungligen Chamila Nilmini medan Sandya alltid har hetat Sandya.

Anders Sjöbohm,
text och foto

Ytterst få adoptioner

Mellan 1969-2004 kom 3 391 barn från Sri Lanka (av totalt 45 332 adopterade barn) till Sverige, de flesta under 1980-talets första hälft. Då adopterades årligen uppemot 250-300 barn. Sedan 1990-talets början har minskningen varit radikal och numera kommer endast ett eller två barn från Sri Lanka om året.

Källa: Myndigheten för Internationella Adoptionsfrågor, MIA (tidigare NIA).

lindade engelska fraser man ofta får höra på Sri Lanka – som *Give me water!* eller *Where are you going?*. Men språkcirkeln har hjälpt henne att förstå att det i sådana fall är det singalesiska talspråkets mönster som styr engelskan. Även på singalesiska uttrycker man sig korthugget utan att det uppfattas som ohövligt. Man låter i stället kroppsspråket – leenden, huvudrörelser osv – ersätta *please* och liknande fraser.

Hanna och Sandya skulle gärna vilja lära sig mer singalesiska än vad som är möjligt genom språkcirkeln, väl medvetna om att det är svårt att hitta någon undervisning i Sverige överhuvud. Men redan att studera ursprungslandet närmare fungerar som ett steg i rätt riktning och väcker glädje och stolthet hos dem.

De följer med i skeendet på Sri Lanka genom Internethemsidor som ”Lanka Page” och ”Srilanka.com”, genom att läsa

romaner som **Michael Ondaatjes** *Anils skugga* och fackböcker som Camillas avhandling om fredsarbetet.

Med tätare kontakter och ökade kunskaper följer emellertid också ökad oro. Under tsunamin oroade sig Hanna en hel del för sin mamma och sinastrar i det sydvästliga Kalutara, medan Sandya just i det fallet kunde ta det lugnare – hennes farbror, moster och tre syskon bor utanför de drabbade områdena. Och det utdragna inbördeskriget mellan singaleser och tamiler, vad tänker släktingarna om det? Det vet varken Hanna eller Sandya.

Hanna och Sandya vill inte tala om sig själva som ”adoptivbarn” utan hellre som ”adopterade”. Adopterade har något gemensamt med andra adopterade, hävdar de med bestämdhet, och att erkänna detta utgör ett första steg mot en stärkt identitet.

Diskussioner för adopterade

I slutet av nittio-talet grundade **Cecilia Selvén** ett nätverk för adopterade från Sri Lanka, ”Sri Lanka-kontakter”. Nätverket har en egen hemsida som bl a fungerar som diskussionsforum för adopterade.

Hanna och Sandya har kontakt med nätverket, och Sandya var tidigare mycket aktivt engagerad där. Likaså inom Forum för Adopterade, en dotterorganisation till Adoptionscentrum där organisationer för adopterade från flera olika länder finns med.

Jag frågar om det är en tillfällighet att Camilla och jag sitter tillsammans med två

Några bra webbtips:

Sidor för adopterade:

www.srilankakontakter.org

www.adopterad.org

Nyhetsidor om Sri Lanka:

www.lankapage.com

www.srilanka.com